

Кракос Ю.Б.,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів,
Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Калініна О.М.,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту,
Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті проаналізовано економічний стан, в якому опинилися суб'єкти підприємницької діяльності. Проведено дослідження сутності понять «економічна безпека підприємства» та «інвестиційна привабливість». Представлене авторське розуміння їх сутності та простежено взаємозв'язок між поняттями.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна привабливість, кризовий стан, конкурентоспроможність, системна криза.

Постановка проблеми. За останній час умови функціонування вітчизняних підприємств погіршилися: це і значна тінізація економіки, і система оподаткування, що постійно змінюється, і залежність від іноземних енергоресурсів, і несприятливі наслідки нововведень НБУ наприкінці 2014 року, і вплив зовнішнього середовища, що посилюється. Це все призвело до того, що 55,1% підприємств закінчили 2014 рік з чистими збитками, що дорівнюють -258794,2 млн грн [1]. Найбільш збитковими підприємствами виявилися промислові, торгові та науково-дослідні підприємства. Тому проблема забезпечення економічної безпеки суб'єкта підприємницької діяльності вимагає теоретичного осмислення і практичної реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна безпека держави – це ключовий момент в забезпеченні економічної безпеки всіх її соціально-економічних об'єктів, зокрема підприємств усіх форм власності, кредитно-банківських установ і кожного громадянина.

В економічній літературі досить не існує єдиної думки з приводу визначення категорії «економічна безпека підприємства». Це залежить від того, з якої позиції науковці розглядають таке комплексне поняття. У таблиці 1 наведені підходи до трактування цього терміну.

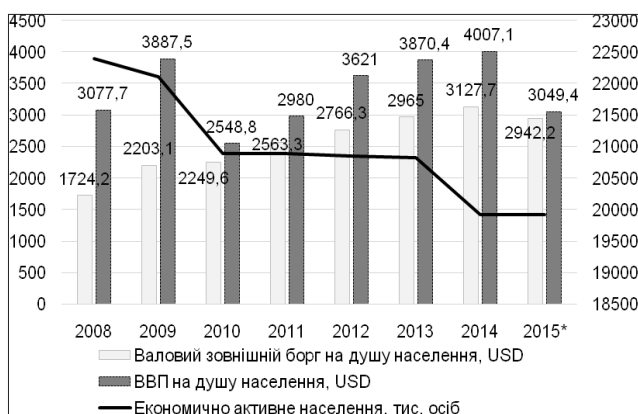
Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових праць свідчить, що термін ЕБП розглядають по-різному: і як ефективне використання усіх ресурсів підприємства, і як стан захищеності від негативних зовнішніх і внутрішніх загроз, і як гармонізацію економічних інтересів. Економічна безпека має на увазі ефективне використання всіх ресурсів держави, її ефективне функціонування і стійке позитивне зростання макро- та мікроекономічних показників в майбутньому. Отже, можна говорити про інвестиційну привабливість держави, а зокрема і підприємства, з більш високим рівнем економічної безпеки. Тобто рівень економічної безпеки виступає тим фактором, який значною мірою визначає інвестиційну привабливість кожного об'єкта будь-якої країни.

Мета статті. Головною метою статті є уточнення понять «економічна безпека» та «інвестиційна привабливість» та простеження взаємозв'язку між ними.

Виклад основного матеріалу. Кризовий стан української економіки представляє загрозу для соціально-економічної стабільності регіонів. За офіційними даними [13; 14], економічна безпека України, її інвестиційна привабливість знаходяться на низькому рівні (при верхньому порозі економічної безпеки 0,91 та максимальному порозі інвестиційної привабливості 5) (див. рис. 1). Згідно з класифікацією Європейської бізнес-асоціації, 2 бали характеризують клімат для інвестування як несприятливий для інвестування, а 3 бали – як нейтральний.

Рис. 1. Співвідношення рівня інвестиційної привабливості й економічної безпеки України

* дані на 01.01.2015 р.

Рис. 2. Динаміка номінального ВВП, валового зовнішнього боргу на душу населення і чисельності економічно активного населення

Підходи до трактування терміну «Економічна безпека підприємства»

Автор і джерело	Трактування
1. М.О. Бендіков [2]	ЕБП – це захищеність науково-технічного, технологічного, виробничого і кадрового потенціалу підприємства від прямих (активних) чи непрямих (пасивних) економічних загроз, наприклад, пов'язаних з неефективною науково-промисловою політикою держави чи формуванням несприятливої зовнішньої середовища і здатністю до його відтворення
2. З.С. Варналій [3]	ЕБП – забезпечення найбільш ефективного використання ресурсів суб'єкта господарювання для запобігання загрозам і створення умов для стабільного функціонування основних його елементів
3. Т.Н. Гладченко [4]	ЕБП – захищеність життєвоважливих інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх погроз, організація якої здійснюється адміністрацією й колективом підприємства шляхом реалізації систем заходів правового, економічного, організаційного, інженерно-технічного і соціально-психологічного характеру
4. О.А. Грунін [5]	ЕБП – це такий стан господарчого суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачених обставин і в основному забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарчого ризику
5. Л.І. Донець, Н.В. Ващенко [6]	ЕБП – це стан найбільш ефективного використання економічних ресурсів для запобігання загроз і забезпечення стабільного функціонування економічної системи на сьогодні й у майбутньому
6. Д. Ковальов, Т. Сухорукова [7]	ЕБП – це захищеність діяльності підприємства від негативного впливу зовнішнього оточення, а також здатність своєчасно усувати різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, які не відбиваються негативно на його діяльності
7. Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов [8]	ЕБП – це міра гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів навколишнього середовища, що діють поза межами підприємства
8. А.І. Могильний [6]	ЕБП полягає у забезпеченні стану життєдіяльності, при якому реалізуються його основні інтереси, воно захищено від внутрішніх та зовнішніх загроз і дестабілізуючих чинників
9. Новікова О.Ф. [8]	ЕБП – це стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства, підприємства, держави від економічних загроз та інших загроз національної безпеки, які на них впливають
10. Олейник Е.А. [9]	ЕБП – це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загроз і для забезпечення стабільного функціонування підприємства в сьогоденні і майбутньому
11. Ортинський В.Л. [10]	ЕБП – це захищеність потенціалу підприємства (виробничого, організаційно-технічного, фінансово-економічного, соціального) від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення
12. Раздина Е.В. [11]	ЕБП – це комплекс заходів, які сприяють підвищенню фінансової стійкості господарських суб'єктів в умовах ринкової економіки, які захищають їх комерційні інтереси від впливу негативних ринкових процесів
13. Ярочкін В. [12]	ЕБП – це організована сукупність спеціальних органів, засобів, методів та заходів, що забезпечать безпеку підприємницької діяльності від зовнішніх та внутрішніх загроз

Невтішна ситуація і з такими макроекономічними показниками, як номінальний ВВП на душу населення, розмір валового зовнішнього боргу і чисельність економічно активного населення (рис. 2, складено за матеріалами Державного комітету статистики України [1]). Ситуація така, що при хронічному зниженні чисельності населення, яке створює ВВП, платить податки, росте сума валового боргу на душу населення: співвідношення ВЗБ до ВВП складає 96,5%.

Отже, перед установами всіх форм власності та роду діяльності стоїть завдання внутрішньої мобілізації усіх своїх ресурсів з метою забезпечення економічної безпеки, вживання заходів протидії загрозам, тим самим збільшуючи рівень інвестиційної привабливості.

Деякі автори визначають, що «економічна безпека» корелює з поняттям конкурентоспроможності підприємства [15], тобто, обґрунтовуючи зміст поняття конкурентоспроможності суб'єкта господарювання на засадах інноваційного розвитку, необхідно закладати в нього кількісно-якісні характеристики діяльності суб'єкта господарювання, спроможні забезпечити виробництво конкурентоспроможної продукції. Причому багато цих показників перекликаються з тими, що характеризують економічну безпеку. Тобто оцінка конкурентоспроможності впливає не тільки на визначення економічної безпеки, але і на визначення інвестиційної привабливості підприємства.

Аналіз точок зору вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів дозволив зробити висновок про неоднозначність

сприйняття категорії «інвестиційна привабливість» (ІП), що обумовлює необхідність її подальшого дослідження та удосконалення. Найпоширенішим трактуванням визначення є розуміння під ІП таких характеристик інвестицій, що необхідні конкретним інвесторам» [16]. Визначення, на наш погляд, дуже абстрактне і не дозволяє зробити об'єктивних висновків, тобто відповісти на питання «які характеристики або фактори важливі для інвестора».

Автори Е.Р. Патрушева, Р.Б. Кочетков, В.Б. Супян, Н. Лаврухіна розглядають ІП як перевагу ймовірність досягнення, доцільність, що можна зіставити з поняттям «ефект».

Так, Е.Р. Патрушева вважає, що ІП «відображає «перевагу вкладення коштів у даний об'єкт у порівнянні з іншими виходячи з інтересів інвесторів» [17]. З цього визначення не зрозуміло, у чому виражається перевага для інвестора. Під ІП автори Р.Б. Кочетков і В.Б. Супян розуміють «відповідність об'єкта інвестування вподобанням інвестора» [18], тобто ІП є певною характеристикою або фактором для прийняття рішення про інвестування. Однак у чому виражається зазначена характеристика, не очевидно.

У своїй роботі автор Н. Лаврухіна більш точно деталізує ефект, який, на її думку, виражається у вигляді зростання ринкової вартості підприємства, представляючи таке поняття ІП [19]: «... – це насамперед його можливість викликати комерційний або інший інтерес у реального інвестора, включаючи здатність самого підприємства «прийняти інвестиції» з метою

отримання реального економічного ефекту – зростання ринкової вартості підприємства».

Такі автори, як Т. Гуськова, К.В. Щиборщ, Т.З. Колмикова, С.Ф. Покропивний, розуміють під ІІ певний фінансовий стан, стан господарського розвитку підприємства або оптимальні умови для інвестування коштів, які залежать від фінансового стану підприємства, або окремих його напрямів оцінки.

Так, Т. Гуськова під досліджуваним поняттям рекомендує розуміти такий стан господарського розвитку підприємства, завдяки якому може бути досягнутий задовільний рівень прибутковості або інший позитивний ефект» [20]. Не зовсім зрозуміло, що автор розуміє під господарським розвитком підприємства: операційну діяльність або щось ще. Також виникає питання, який рівень прибутковості є задовільним.

Вчений К.В. Щиборщ вважає, що «для банку інвестиційна привабливість підприємства визначається його платоспроможністю, для акціонера – ефективністю господарської діяльності (прибутком)» [21]. Тобто для банку, на думку К.В. Щиборща, ІІ – це характеристика його поточного стану. Для акціонера – рентабельність, тобто відносний показник діяльності підприємства, і прибуток (абсолютний показник господарської діяльності). Щодо другого складового визначення, на нашу думку, якщо в якості сутності ІІ автор розглядає оцінку фінансового стану, то крім рентабельності і прибутку необхідно враховувати й інші напрямки дослідження фінансового аналізу, а саме: платоспроможність і ліквідність, фінансову стійкість, ділову активність, майнове становище. Крім того, рекомендується використовувати як кількісні критерії для оцінки, так і якісні.

На думку Т.С. Колмикової [22], ІІ – це «категорія, що характеризується ефективністю використання майна підприємства, його платоспроможністю, стійкістю фінансового стану, здатністю розвитку на базі підвищення прибутковості капіталу, техніко-економічного рівня виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції». Дане визначення, на наш погляд, характеризує ІІ з точки зору оцінки фінансового стану підприємства (виділені критерії ефективності використання майна підприємства – це рентабельність, його платоспроможність – характеристика ліквідності, стійкість фінансового стану – стабільність з точки зору довгострокового функціонування, здатність розвитку на базі підвищення прибутковості капіталу – рентабельність). Важливим є виділення автором аспекту конкурентоспроможності продукції, що розширює розуміння ІІ і перетинається з поняттям ЕБ.

Автор С.Ф. Покропивний пропонує таке визначення: «інтегрована фінансово-економічна оцінка тієї чи іншої фірми як потенційного об'єкта інвестування» [23]. Розгляд тільки фінансово-економічного аспекту як факторів внутрішнього середовища, на наш погляд, знижує доцільність прийняття рішення щодо ІІ конкретного підприємства, тобто необхідно розглядати вплив і оцінку факторів зовнішнього середовища.

В якості показника, комплексного показника або інтегральної характеристики (показника) ІІ розуміють такі автори: А. Тарелкін, І.О. Бланк, А.В. Кіров, В.П. Савчук, Н.Ю. Трясцина.

Як вважає А. Тарелкін, «ІІ – це такий показник, що характеризує прагнення, бажання стратегічного або фінансового інвестора вкласти кошти в бізнес» [24]. З цього визначення не зрозуміло, яким чином розрахувати зазначений показник.

На думку І.О. Бланка, ІІ – це «інтегральна характеристика окремих фірм – об'єктів можливого інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів та перспектив збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості» [25]. Очевидно, що інтегральна характеристика формується під впливом кількісних

показників, що дозволяють здійснити оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Проте, на нашу думку, необхідно також враховувати і якісні показники, поділяючи кількісні та якісні показники на фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. На думку А.В. Кірова, «ІІ являє собою інтегральний показник, за яким інвестори приймають управлінські рішення про вкладення фінансових коштів у конкретні інвестиційні проекти...» [26]. Характерним моментом є включення в розрахунок ІІ фактор ризику, який необхідно знижувати, і показника вартості підприємства, значення якого повинно прагнути до збільшення при позитивних грошових потоках.

Найбільш повне визначення представлено у праці Н.Ю. Трясциної [27]. Автор розглядає ІІ з точки зору багатогранного явища, виділяючи такі аспекти, як «технічний, комерційний, екологічний, інституційний, соціальний, фінансовий», яке характеризує досліджувану категорію з точки зору внутрішнього та зовнішнього середовища. При цьому особливу важливість, на думку автора, має фінансовий аспект.

Різноманітність визначень ІІ дозволило зробити висновок про те, що багато авторів вважають, що сутність даної категорії розкривається через її фактори. ІІ – це деякий фактор, система факторів, характеристики або умови. Так вважають такі автори, як В. Семидоцький, Ю.В. Севрюгин, Н.П. Макарій.

Вчений В. Семидоцький розуміє під ІІ «узагальнюючу характеристику внутрішніх і зовнішніх факторів, що визначають переваги і недоліки інвестування в конкретний бізнес» [28]. Тобто, судячи з даного визначення, підсумковий висновок про ІІ залежить від результатів управління конкретним підприємством (при аналізі внутрішніх факторів), і результатів впливу зовнішніх факторів, ступінь впливу яких можна знизити або ні. Однак неясно, чи є дані фактори кількісними або якісними, а також не вказана їх деталізація.

На думку Ю.В. Севрюгіна, «ІІ – це система кількісних і якісних факторів, що характеризує платоспроможний попит підприємства на інвестиції» [29]. З даного трактування також неочевидно, зазначена система факторів характеризує внутрішню або зовнішню середу підприємства, тим самим знижуючи можливість виділення керуючих і керованих чинників у діяльності підприємства. Більш детальне визначення пропонує Н.П. Макарій, поділяючи внутрішню і зовнішню середу об'єкта маючи на увазі під ІІ «справедливу кількісну та якісну характеристику зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта» [30]. Незважаючи на зазначену перевагу Н. Макарій не конкретизував, які саме фактори необхідно дослідити для оцінки ІІ.

Розглядають ІІ як взаємозв'язок ризику і інших елементів, що відносяться до області інвестування, такі автори, як Л.П. Білих, Л.С. Валинурова і О.Б. Казакова.

Так, вчений Л.П. Білих під ІІ розуміє «співвідношення рівня ризику і ставки прибутковості» [31]. Однак з цього визначення не зрозуміло, як кількісно виміряти зазначений взаємозв'язок. На думку авторів Л.С. Валинурової і О.Б. Казакової, ІІ оцінюється не тільки на базі вимірювання інвестиційного ризику, але й інвестиційного потенціалу: «сукупність різних об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей системи, що обумовлюють потенційний платоспроможний попит на інвестиції. Включає в себе інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик і характеризується взаємодією цих категорій» [32].

Автор Е.В. Крилов конкретизує досліджувану категорію, виділяючи такі фактори, що формують ІІ: «конкурентоспроможність продукції, клієнтоорієнтованість підприємства, що виражається в найбільш повному задоволенні запитів споживачів» [33].

вачів, рівень інноваційної діяльності в рамках стратегічного розвитку підприємства» [33]. Основним моментом є виділення головного фактору «інновацій», який згодом визначає ІІ галузі.

Досить глибока сутність ІІ розкрита в роботі авторів С.В. Юхимчук, С.Д. Супрун [34]. На їхню думку, ІІ – це «фінансово-майновий стан підприємства, ефективність використання його ресурсів, а також якісні характеристики: професійні здатності керівництва, галузева та регіональна приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, добросовісність підприємства як партнера». Очевидно, що показники, які характеризують фінансово-майновий стан (коефіцієнти ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості, стану необоротних активів) та ефективність використання його ресурсів (рентабельність) представляють кількісну характеристику. У даному визначенні упущені, на наш погляд, показники ділової активності підприємства. Позитивним моментом є виділення якісних характеристик, однак їх кількість дуже обмежена і не структурована.

Висновки і пропозиції. Наведений перелік не є повним, але він відображає багато точок зору, що демонструють відсутність єдиного методичного підходу до аналізу ІІ підприємства. Ми вважаємо, що під ІІ необхідно розуміти – інтегральний показник, що формується під впливом взаємодії формальних і неформальних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, особливістю якого є врахування якісних та кількісних критеріїв до оцінки, що обумовить можливість вибору найбільш пріоритетного підприємства з погляду одержуваного ефекту від вкладення коштів. При цьому одним із головних інтегральних показників є показник оцінки фінансового стану та результатів його діяльності.

Отже, авторами пропонується розглядати в комплексі поняття економічної безпеки, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства. Тому що економічна безпека підприємства – це захищеність всебічної діяльності підприємства, яка дозволяє найбільш ефективно використовувати сукупні ресурси, захищає від існуючих небезпек, тим самим сприяє підвищенню інвестиційної привабливості і конкурентоспроможності будь-яких суб'єктів підприємницької діяльності, особливо в період системної економічної кризи.

Література:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
2. Бендиков М.А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 2. – С. 17-29.
3. Варналії З.С. Економічна безпека : навч. посіб. [Текст] / за ред. З.С. Варналії. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
4. Гладченко Т.Н. Индикаторы экономической безопасности предпринимательской деятельности // Донецк : ДонГАУ «Менеджер». – 2000. – № 12. – С. 107-113.
5. Грунин О.А. Экономическая безопасность организации [Текст] / О.А. Грунин, С.О. Грунин. – СПб. : Питер, 2002. – 160 с.
6. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства : навч. посібник [Текст] / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
7. Ковалев Д. Экономическая безопасность предприятия // Д. Ковалев, Т. Сухорукова // Экономика Украины. – 1998. – № 10. – С. 48-52.
8. Новікова О.Ф. Економічна безпека: концептуальні визначення та механізми забезпечення : [монографія] / О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко. – Донецьк : НАН України. Ін-т економіки промисловості, 2006. – 408 с.
9. Олейников Е.А. Экономическая и национальная безопасность : учебник для студентов ВУЗов, обучающихся по специальности «Нац. экономика» и др. эконом. специальностям [Текст] / Рос. экон. акад. им. Г.В. Плеханова – М. : Экзамен, 2005. – 766 с.

10. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. [Текст] / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький та ін. – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.
11. Раздина Е.В. Экономическая безопасность: сущность и тенденции развития : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.01 / Е.В. Раздина ; [МГУ им. М.В. Ломоносова]. – М., 1998. – 22 с.
12. Ярочкин В.И. Система безопасности фирмы [Текст] / В.И. Ярочкин. – М. : Ось-89, 1998. – 192 с.
13. Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі ; аналіт. доп. / Ю.М. Харазішвілі, С.В. Дронь. – К. : НІСД, 2014. – 126 с.
14. ЕВА: Инвестиционная привлекательность Украины снижается [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.com.ua/2015/01/12/5778932/>.
15. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання на засадах інноваційного розвитку : автореф. дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / Наталія Петрівна Тарнавська ; [Терноп. нац. экон. ун-т]. – Тернопіль, 2009. – 40 с.
16. Экономический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovarus.ru/?di=165933>.
17. Патрушева Е.Г. Управление привлечением инвестиций российскими промышленными предприятиями [Текст] / Е.Г. Патрушева. – Ярославль : ЯрГУ. – 2002. – 187 с.
18. Кочетков Г.Б. Корпорация: американская модель [Текст] / Г.Б. Кочетков, В.Б. Супян. – Питер : СПб. 2005. – 320 с.
19. Лаврухина Н.В. Методы и модели оценки инвестиционной привлекательности предприятия // Теория и практика общественного развития. – 2014. – № 8. – С. 113-117.
20. Гуськова Т.Н. Методология статистического исследования инвестиционной привлекательности объектов : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.11 «Статистика» / Гуськова Т.Н. – Ростов н/Д, 1997. – 23 с.
21. Щиборщ К.В. Оценка инвестиционной привлекательности предприятий // Банковские Технологии. – 2000. – № 4. – С. 32-36.
22. Колмыкова Т.С. Инвестиционный анализ [Текст] : учеб. пособ. / Т.С. Колмыкова. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 204 с.
23. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: [Текст] : підручник / С.Ф. Покропивний, М.Г. Грешак, В.М. Колот, А.П. Наливайко та ін. ; За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.
24. Тарелкин А.А. Слагаемые инвестиционной привлекательности промышленного предприятия // Российское предпринимательство. – 2010. – № 3(1). – С. 86-93.
25. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / И.А. Бланк. – К. : МП «ИТЕМ» ЛТД, «Юнайтед Лондон Лимитед», 1995. – 448 с.
26. Киров А.В. Финансовая устойчивость как фактор инвестиционной привлекательности предприятия // Transport business in russia. – 2015. – № 8(1). – С. 35-37.
27. Трясцина Н.Ю. Комплексная оценка инвестиционной привлекательности предприятий // Экономический анализ: теория и практика. – 2006. – № 18(75). – С. 5-7.
28. Семидоцкий В.А. Детерминация системы инвестиционной привлекательности промышленного предприятия для целей эффективного управления // Научный журнал КубГАУ. – 2015. – № 107(03). – С. 1-12.
29. Севрюгин Ю.В. Оценка инвестиционной привлекательности промышленного предприятия : автореф. дис. ... канд. экон. наук. – Ижевск, 2004. – 27 с.
30. Макарий Н.П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств // Економіст. – 2010. – № 10. – С. 52-60.
31. Бельх Л.П. Финансовый анализ в оценке инвестиционной привлекательности предприятий // Бухгалтерский учет. – 1999. – № 10. – С. 92-99.
32. Валинурова Л.С. Управление инвестиционной деятельностью [Текст] : учеб. / Л.С. Валинурова, О.Б. Казакова. – М. : КНОРУС, 2005. – 384 с.
33. Крылов Э.И. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия [Текст] : учеб. пособ. для вузов / Э.И. Крылов, В.М. Власов, М.Г. Егорова, И.В. Журавкова. – М. : Финансы и кредит. – 2003. – 190 с.
34. Супрун С.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств / С.Д. Супрун, С.В. Юхимчук // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 82-87.

Кракос Ю.Б., Калинина О.Н. Взаимосвязь экономической безопасности и инвестиционной привлекательности предприятия

Аннотация. В статье проанализировано экономическое положение, в котором оказались субъекты предпринимательской деятельности. Проведено исследование сущности понятий «экономическая безопасность предприятия» и «инвестиционная привлекательность». Представлено авторское понимание их сущности и прослежена взаимосвязь между понятиями.

Ключевые слова: экономическая безопасность, инвестиционная привлекательность, кризисное состояние, конкурентоспособность, системный кризис.

Krakos U.B., Kalinina O.N. The relationship of economic security and investment attractiveness of the enterprise

Summary. The article contains analysis of the economic situation faced by entrepreneurs. Besides that, the article presents investigation of the essence of concepts of «enterprise economic security» and «investment attractiveness». Authors presented their understanding of the essence of aforementioned concepts and traced the relationship between them.

Keywords: economic security, investment attractiveness, crisis, competitiveness, systemic crisis.